

Khép Lại Quá Khứ?

Tại New York, ông Tô Lâm kêu gọi người Việt Nam tại Hoa Kỳ “*khép lại quá khứ, cùng chung tay kiến tạo tương lai dân tộc*.” Nếu đó thật sự là một lời mời hòa giải quốc gia dựa trên bình đẳng, tự do và tôn trọng khác biệt, thì chẳng có lý do gì để phản đối. Nhưng vấn đề là mấy ông cộng sản Bắc Việt chưa bao giờ làm vậy với Kiều Bào Hải Ngoại Hết, thậm chí là đồng bào trong nước.

Khép lại quá khứ bằng cách nào? Và ai khép?

Người Việt hải ngoại phải khép lại ký ức đau thương của mình, còn bộ máy tuyên truyền trong nước ***có khép lại ngôn ngữ “nguy quân, nguy quyền”, “ba que”, “phản động”, “thế lực thù địch” hay không?***

Kêu gọi người Việt bên ngoài bỏ lại chia rẽ của chiến tranh, nhưng nhà nước ***có chấp nhận rằng một người Việt Nam hoàn toàn có quyền yêu quê hương mà không yêu Đảng Cộng sản không?***

Có quyền bất đồng với chính quyền mà vẫn là người Việt Nam không? Có quyền nói về Việt Nam Cộng hòa bằng một cách nhìn khác với sách giáo khoa chính thống không? Có quyền đòi đa nguyên, tự do báo chí, tự do lập hội và thay đổi thể chế bằng phương thức hòa bình mà không bị xem là kẻ thù không?

Nếu câu trả lời vẫn là không, thì cái được gọi là “hòa hợp” là bịp. Nghị quyết 36 rồi nâng cấp lên 23 để tranh thủ nguồn lực quá lớn thì đúng hơn là các anh muốn hòa giải thực sự.

Ông Tô Lâm nói rất đúng ở câu này: “Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một.” Vậy thì xin đi thêm nửa bước nữa: ***Dân tộc Việt Nam không phải là Đảng Cộng sản Việt Nam.*** Một người cộng sản là người Việt Nam. Một người chống cộng cũng là người Việt Nam. Người treo cờ đỏ là người Việt Nam. Người treo lá cờ vàng cũng vẫn là người Việt Nam. ***Dân tộc thật sự hòa giải không bắt toàn dân phải có cùng một ký ức lịch sử, cùng một hệ tư tưởng và cùng một quan điểm chính trị.*** Nó chỉ đòi hỏi một nguyên tắc tối thiểu: *Chúng ta khác nhau, nhưng quyền làm người và quyền làm người Việt Nam của anh không thấp hơn của tôi.*

Human Rights Watch trong báo cáo năm 2026 cho biết Việt Nam vẫn hạn chế nghiêm trọng tự do biểu đạt, lập hội, hội họp hòa bình và báo chí độc lập; tổ chức này ghi nhận Việt Nam có ***hơn 160 tù nhân chính trị trong năm 2025 và ít nhất 40 người khác bị bắt vì chỉ trích chính quyền.*** HRW cũng ghi nhận việc hạn chế đi lại, quản thúc tại nhà và ngăn một số nhà hoạt động gặp đại diện ngoại giao nước ngoài.

Nếu một dân tộc đã sẵn sàng “khép lại quá khứ”, tại sao bắt đồng chính trị trong hiện tại vẫn có thể đưa một con người vào tù? Chưa hết. “Khép lại quá khứ” được nói ngay trên đất Mỹ với cộng đồng người Việt hải ngoại. Nhưng một tuyên bố chung của nhiều tổ chức nhân quyền công bố tháng 7/2026 lại ***cáo buộc tình trạng đàn áp xuyên quốc gia đối với những người Việt bất đồng chính kiến ở Thái Lan.*** Tài liệu nhắc tới những trường hợp như Trương Duy Nhất và Đường Văn Thái, những người biến mất tại Thái Lan rồi xuất hiện trong sự giam giữ của Việt Nam; phía các tổ chức nhân quyền coi đây là những trường hợp có dấu hiệu bắt cóc hoặc cưỡng bức mất tích.

Hòa giải không phải là: Anh quên những gì đã xảy ra đi, rồi về đây giúp chúng tôi.

Hòa giải phải là: Anh có quyền nhớ khác tôi. Anh có quyền nghĩ khác tôi. Và nhà nước vẫn bảo vệ quyền của anh như bảo vệ quyền của người đồng ý với nhà nước.

Hai thứ đó khác nhau hoàn toàn.

Chính ông Tô Lâm nói cộng đồng người Việt ở nước ngoài là “nguồn lực chiến lược quan trọng”. Nhà nước muốn trí thức, doanh nhân, nhà khoa học và thế hệ trẻ người Việt tại Mỹ mang kiến thức, công nghệ, mạng lưới và nguồn lực về đóng góp cho Việt Nam. ***Nhà nước cần trí tuệ của kiều bào, hay cần cả quyền được suy nghĩ độc lập của họ? Cần tiền đầu tư của họ, hay chấp nhận luôn tiếng nói phản biện của họ?***

Cần chuyên gia Silicon Valley mang công nghệ về Việt Nam, nhưng nếu người chuyên gia ấy đứng lên nói Việt Nam cần báo chí độc lập, công đoàn độc lập hay cạnh tranh chính trị thì sao? Anh ta có còn là “nguồn lực chiến lược của dân tộc”, hay là “đối tượng phản động?”

Tình Dân Tộc, Nghĩa Đồng Bào?

Với Hoa Kỳ, chính ông Tô Lâm nói hai nước đã đi từ khác biệt và đau thương chiến tranh tới xây dựng lòng tin và mở rộng hợp tác. Trong bài phát biểu chính sách tại Hiệp hội Chính sách Đối ngoại Hoa Kỳ, ông tiếp tục đề cao quá trình hàn gắn và hòa giải Việt - Mỹ. Thế thì tại sao giữa người Việt với người Việt, khác biệt chính trị vẫn phải được xử lý bằng **tư duy địch - ta?**

Bên thắng bảo bên thua hãy quên đi. “Anh cứ về quê hương đầu tư, làm khoa học, gửi tiền, quảng bá hình ảnh đất nước; **nhưng xin đừng đụng tới Cộng Sản???**” Đó là huy động nguồn lực, muốn người ta quy phục chứ hòa giải con mẹ gì

- Anh có thể chống Đảng Cộng sản mà vẫn yêu Việt Nam - đó chính là hòa giải.
- Anh có thể phê phán lãnh đạo mà không trở thành kẻ thù của Tổ quốc - đó mới là hòa giải
- Anh có thể có một cách nhìn khác về ngày 30 tháng 4.
- Anh có thể tưởng niệm người chết ở cả hai phía.
- Anh có thể nói điều nhà nước không muốn nghe mà không phải đánh đổi tự do của mình.

Ngày nào những điều đó trở thành bình thường, ngày đó câu “khép lại quá khứ, hướng tới tương lai” mới có trọng lượng lịch sử. Còn bây giờ, Tại sao người dân phải khép lại quá khứ, trong khi chính quyền chưa khép lại tư duy phân loại người Việt thành “ta” và “địch”?

Muốn người Việt hải ngoại mở lòng? Đừng bắt đầu bằng ***việc yêu cầu họ quên lịch sử đau đớn của họ. Hãy bắt đầu bằng việc chứng minh rằng họ có quyền nhớ những nỗi đau đó.***

Hãy tạo ra những thể chế khiến người bất đồng không cần phải tin vào lòng tốt của bất kỳ lãnh đạo nào mà quyền của họ vẫn được bảo vệ.

Muốn hòa giải dân tộc?

Hãy để một người Việt Nam có thể đứng giữa Hà Nội hay Sài Gòn, công khai nói: “Tôi không đồng ý với Đảng Cộng sản Việt Nam”. Nói xong, người đó vẫn đi làm. Vẫn về nhà. Vẫn có hộ chiếu. Vẫn được xuất cảnh. Vẫn được pháp luật bảo vệ chứ không phải đi tù. Chỉ cần như vậy thôi thì khỏi cần kêu gọi “khép lại quá khứ”, Người Việt Nam sẽ tự biết cách ngồi lại với nhau đưa đất nước đi lên.

Nhắc nhau nghe rằng: Người Việt Thương Người Việt♥